

נימוק מוניציפאלי, ציוני, בטחוני ומדיני: שש סיבות לבנייה ב-E1

written by דוד מ' וינברג | 24.08.2025

מאז יצחק רבין ואילך, כל ראשי ממשלת ישראל תכננו והבטיחו לבנות באזור E1 – מטעמים מוניציפליים ואסטרטגיים, שרק הלכו והתחזקו עם השנים. אזור E1 הוא קריטי לעתידה של ירושלים ולביטחונה ארוך-הטווח של ישראל.

לכך יש להוסיף כיום נדבך נוסף: E1 הוא סמן של שפיות מדינית ¹ תגובת נגד לניסיון המערבי המתנשא לכפות על ישראל מדינה פלסטינית סוררת ומסוכנת.

להלן שישה נימוקים מרכזיים לכך שנכון וחיוני שישראל תבנה 50 אלף יחידות דיור ב-E1 בעשור הקרוב:

אזור E1 מתחיל במדרונות המזרחיים של הר הזיתים ונמשך לאורך הדרך למעלה אדומים. זהו השטח האחרון והמשמעותי שנותר פנוי לבנייה במעטפת ירושלים. רק שם ניתן להקים עשרות אלפי יחידות דיור חדשות שתתמודדנה עם מצוקת הדיור החמורה בעיר.

ירושלים כבר נצמדת לרמאללה מצפון ולבית לחם מדרום. תוכניות בנייה בהרי ירושלים המערביים סוכלו בידי לוביסטים סביבתיים. הכיוון היחיד להתפתחות הוא מזרחה ² ל-E1.

אלא שהעיר נתונה כבת ערובה לגחמות הפוליטיקה העולמית. כבר יותר מעשרים שנה לא נבנו שכונות חדשות במעטפת ירושלים. מאז שהקים נתניהו את שכונת "הר חומה" בקדנציה הראשונה שלו בשנות התשעים ³ לא קמה אף שכונה חדשה. בשל לחצים דיפלומטיים, ממשלות ישראל נמנעו מהרחבות חיוניות בשכונות כמו רמות, פסגת זאב, גילה וארמון הנציב; ודחו פרויקטים חדשים כגון עטרות וגבעת המטוס ⁴ כולם מעבר ל"קו הירוק".

גם אם פרויקטים אלו מתקדמים אט-אט כיום, הם לא יתקרבו ל-6,000 יחידות דיור חדשות בשנה ⁵ המספר המינימלי הנדרש כדי לעמוד בקצב הגידול הטבעי של ירושלים.

שליחות ציונית

משפחות צעירות, חרוצות ושאפתניות אינן מוצאות פתרונות דיור נגישים בירושלים. רבות מהן נאלצות לעזוב, והעיר נשארת בעיקר עם אוכלוסיות מוחלשות ⁶ בעיקר ערביות וחרדיות. לכך יש השלכות חמורות על הקשר של כלל הישראלים לירושלים.

כדי שירושלים תוסיף להיות מטרופולין מודרני ופלורליסטי, היא חייבת לצמוח. כדי שתישאר עיר

ציונית ² היא מוכרחה להתרחב. והפתרון נמצא ב-E1.

ראשי העיר ניר ברקת ומשה ליאון קידמו פרויקטים בתחומי תרבות והייטק כדי להפוך את ירושלים לאופציה אטרקטיבית לצעירים משכילים. אולם ללא פריצת דרך דרמטית בהיקף הדיור ² ובפועל, ללא פיתוח E1 – כל מאמציהם עלולים לרדת לטמיון.

נימוק ביטחוני

כביש מספר 1 ² ציר תל אביב-ירושלים ועד הירידה לבקעת הירדן ² הוא ציר הרוחב היחיד במדינה שלאורכו קיים רוב יהודי. זהו המסלול הבטוח היחיד שבאמצעותו יכולה ישראל להזרים כוחות מהחוף אל הבקעה בשעת חירום. מדובר בנכס ביטחוני חיוני ומכריע.

כדי להבטיח את הציר הזה, ישראל חייבת להחזיק בקו רציף: ירושלים המאוחדת, מסדרון E1 והעיר מעלה אדומים. בנייה ב-E1 והרחבת מעלה אדומים מזרחה הם הערובה לאחיזה ביטחונית איתנה לטווח ארוך.

נימוק אסטרטגי

לקח היסוד מכישלון הסכמי אוסלו הוא שישראל אינה יכולה להסתמך עוד על ערבויות בינלאומיות או על הסכמים דיפלומטיים. ביטחונה חייב להישען על פריסת כוחות ישראליים במרחבים בניהגנה. רק מתוך עוצמה זו ייתכן שבבוא היום יחתמו גם הסדרים מדיניים בני-קיימא.

E1 הוא השער אל בקעת הירדן ² גבולה המזרחי הבלתי ניתן להחלפה של ישראל. זוהי רצועת החיץ המגינה מפני פלישה ממזרח ומונעת הפיכת אזורי יהודה ושומרון לקיני טרור.

איראן פועלת לערער את יציבות ירדן ולהפוך את נהר הירדן לגבול המסוכן והחדיר ביותר של ישראל ² זירה לפלישה נוסח ה"נוח'בה". כבר כיום זורמים משם נשק איראני וסמים בכמויות גדולות אל יהודה ושומרון. זוהי אחת הסיבות שישראל מקימה בימים אלה גדר ביטחון חדשה באורך 425 ק"מ ² מהכינרת ועד אילת ² בעלות של 5.2 מיליארד ש"ח.

התוכנית כוללת גם פריסת חטיבה ייעודית של צה"ל בבקעה וחיזוק הנוכחות הישראלית באמצעות "מרכזי משימה לאומית" ² מכינות קדם-צבאיות ומסגרות שירות לאומי.

גבולות בניהגנה אינם רק עניין צבאי ² הם תנאי לקיומן של אמנות שלום יציבות. כל זה מחזיר אותנו שוב לחשיבות הבנייה ב-E1.

נימוק של לגיטימיות ההתיישבות

בנייה ב-E1 תזרים דם חדש למפעל ההתיישבות בכלל, ותדגיש מחדש את אחדותה של ירושלים כבירת ישראל בפרט. העולם צריך להפנים: ההתיישבות איננה "מכשול לשלום" ואינה "כיבוש" של טריטוריה זרה, אלא ביטוי לשיבת העם היהודי לארצו.

אף ישראלי אינו צריך להיעקר שוב מביתו [?] בשום מקום בארץ ישראל. לא תהיה חזרה על טראומת העקירה מגוש קטיף.

נימוק מדיני [?] תגובת נגד

פעם עוד היו ישראלים שחלמו על מדינה פלסטינית דמוקרטית, מפורזת וחיה בשלום לצד ישראל. לא עוד. האינתיפאדה השנייה חיסלה את האשליה הזו, והטבח של חמאס ב-7 באוקטובר קבר אותה עמוק יותר. מדינה פלסטינית איננה אמינה ואיננה ישימה [?] לפחות לא בטווח הנראה לעין.

ובכל זאת, באופן פרדוקסלי, חלק מהעולם מתעקש דווקא עכשיו להאיץ הקמת מדינה פלסטינית, מיידית בכל מחיר, תוך התעלמות מוחלטת מההקצנה הג'יהאדיסטית, האנטישמית והאנרכית של הפוליטיקה הפלסטינית, ומתוך זלזול גמור בצרכים הביטחוניים והלאומיים של ישראל. החוצפה הזו צפויה להתבטא בקרוב בהצבעה מתריסה באו"ם בעד "מדינת פלסטין".

ישראל חייבת להשיב מלחמה שעה. בנייה ב-E1, שממילא נדרשת מסיבות רבות, היא בדיוק הצעד המתאים: איתות ברור לצרפתים, לבריטים, לקנדים ולאוסטרלים שככל שהם ממשיכים להתעלם מהמציאות ואינם מציעים מתווה ריאלי להסדר, כך תצטמצם עוד יותר האוטונומיה העתידית של הפלסטינים.

האירופאים טוענים שפיתוח E1 יקטע את הרצף הטריטוריאלי הפלסטיני בין רמאללה לבית לחם. יתרה מכך, האיחוד האירופי אף מממן מאחזים פלסטיניים/בדואיים בלתי חוקיים באזור (כמו חאן אל-אחמר) במטרה למנוע מישראל לפתח את השטח.

אלא שטענת ה"רצף" היא אחיזת עיניים. המציאות ביהודה ושומרון היא מורכבת [?] תמיד תהיה בה שזירה של אוכלוסייה ישראלית וערבית. לכן ברור שכל הסדר עתידי יכלול גשרים, מעקפים, מנהרות וכבישים עוקפים [?] "רצף תחבורתי" במקום רצף גאוגרפי. לכן גם אם אי-פעם יקום פרטנר פלסטיני רציני, פיתוח E1 איננו מכשול להסכם.

במקום להצליף בישראל, על המערב לקדם מודלים ריאליים של שת"פ מרחבי. הגיע הזמן גם לדרוש מהפלסטינים אחריות בוגרת: להפסיק תשלומים לטרוריסטים ולארגונים תומכי טרור; לפרק את חמאס וצבאות הטרור; להפסיק את ההסתה הרצחנית במערכת החינוך והתקשורת שלהם; להכיר בזכויות אדם וחופש דת; ובעיקר [?] להכיר בישראל כביתו של העם היהודי. אלו צריכים להיות אבני היסוד של דיפלומטיית המזרח התיכון בעתיד.

בינתיים, ישראל תמשיך לבנות בנחישות ב-1E - כדי לחזק את ירושלים ולהבטיח את עתידה של מדינת הלאום היהודית.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 24.08.2025.